

't Ezelsvel

Postiljon van de Vlaamse Academici – Regio Brugge

Nr. 168 – Februari '26 (Memoires van een taalman)

Op uw gezondheid!

Hugo Brouckaert
hugo.brouckaert@skynet.be

Weet u wat een biermand is? Ik stel u de vraag omdat Van Dale het woord niet kent. Van Dale kent tientallen manden, van aardmand tot zilvermand, en ook gourmand, al is dat laatste geen mand. Nochtans is de biermand in Vlaanderen een wezenlijk onderdeel van onze cadeaucultuur bij verjaardagen.

Als u zo galant bent niet naar mijn leeftijd te vragen, wil ik u toevertrouwen dat ik onlangs een van die dingen in ontvangst mocht nemen van mensen die mij goedgezind zijn en om de een of andere reden vermoeden dat gerstenat bij mij in de smaak valt.

Vooraleer ik met de flesopener in de aanslag de eerste goudader aanboor, verdiep ik me altijd even in de namen die op de etiketten te pronken staan. (Van Dale kent evenmin bieretiket, wel wijnetiket. Voor flesopener heeft hij dan wel een zonderling synoniem: *kroonkurkwipper*, een woord dat taalzuiveraars ooit hebben willen invoeren ter vervanging van de al even hilarische *aftrekker*. Van Dale blijft een raadselachtig woordenboek, maar dit terzijde.)

Opvallend in de naamgeving is in de eerste plaats de aanwezigheid van abdijen en voorbeeldige christenmensen: *Augustijn*, *Braven Apostel*, *Sint-Sixtus*, *Grimbergen*, *Broeder Jacob*, *Sint-Bernardus*, *Affligem Patersvat*, *Het Kapittel*, *Pater Lieven*, *Maredsous*, *Westmalle*, *Leffe*, *Vicariss-Generaal* (u ook, monseigneur?) en daar hoort zelfs een vrouw bij: *La Mère Supérieure*, al bespeur ik bij de laatste naam wel enige ironie. Vrouwen komen op bieretiketten immers heel wat minder positief voor de dag: *Boerinneke*, *Dikke Mathilde*, *Dulle Griet*, *Femme Fatale*, *Kloeke Blonde*, *Zatte Bie*, ...

Geen Hadewijch, geen Heilige Dimpna of geen Maria Van Bourgondië dus, terwijl mannelijke figuren *als Bruegel, Vondel, Artevelde en Rodenbach* wel worden geëerd. Er is ook de anonieme *Brugse Zot*. Wie wil weten wie dat is, kijkt maar eens in het rond, of in de spiegel.

Het hiernamaals is voor de bierconsument, op aarde nochtans verwend met hemelse smaken, veel minder aantrekkelijk: *Duvel, Lucifer, Satan* en *Judas* worden zijn gezellen, terwijl de meer nabije toekomst - in het bijzonder na een avondje doorzakken - er evenmin stralend uitziet: *Malheur, Houten Kop, Delirium Tremens* en *Mort Subite*.

Blijft nog de categorie van de vechtersbazen en de stompe of scherpsnijdende voorwerpen waarmee ze elkaar te lijf gaan: *Ambiorix, Barbe Rouge, Napoleon* en *Waterloo*, *Keizer Karel* en de *Gouden Carolus*, de *Guillotine* en de *Goedendag* en - torenhoog boven alles en iedereen uitstekend - het wreedaardigste van alle bieren: *Hapkin*!

Boudewijn VII Hapkin, ook Boudewijn met de Bijl genoemd, is de geschiedenis ingegaan als een kampioen van recht en vrede, een eretitel waaraan hij een heel eigen invulling gaf. Hij werd graaf van Vlaanderen op achttienjarige leeftijd en een van zijn eerste verwezenlijkingen was de terechtstelling van een roofridder die een koe gestolen had. De omgeving van de ridder drong aan om de schuldige niet op te hangen - een destijds nochtans milde straf die voor edelen en ridders gold - en daarmee hield Boudewijn ook rekening. Hij liet de ridder in volledige wapenrusting op de markt van Brugge in een ketel kokend water sudderen. De bijnaam Hapkin - een verkleinwoord van happe of bijl - had hij te danken aan het feit dat hij met een bijl de bomen merkte die volgens hem geschikt waren als galg. Een ander minder sympathiek trekje van hem was dat hij op zijn veroveringstochten de vluchtende plattelandsbevolking te vuur en te zwaard achtervolgde tot in de kerken, die hij meestal ook in de as legde.

Hapkin, een pittig biertje met een wat bittere afdronk.